

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

תשובות והנהגות בענינים שונים

שאלה: באנו לשאול על עובדא ששמענו שפ"א אמר רבנו הקה"י זללה"ה [לאחד שנכנס אליו] עמ"ש הרמח"ל במס"י (פ"ג) הנה הרוצה לפקח ע"ע וכו' אין הכוונה שיחשוב ויחשוב בלי הפסק, אלא יעשה זאת כהרף עין ועצם המחשבה לפני המעשה סגי, ולפי האמור נתקשינו למה נתכוון בהמשך דבריו על דרך הסוחרים הגדולים שמשקיעים זמן רב ושעות ע"ז, דמשמע לכאורה שצריך לקבוע זמנים, האם הכוונה שיכתוב כל חשבונותיו, או"ד גם שם דבמחשבה סגי.
תשובה: הוא רצה להביא ראיה אבל אין מוכרח כן.

♦♦♦

עניני שמות

שאלה: האם מותר לקרוא לבנו הנולד לו על שם אביו שנפטר בקיצור ימים.
תשובה: על הורים אין מקפידין.

והוסיף רבינו שליט"א דקיצור ימים הוא דווקא אם נפטר קודם גיל חמישים, אבל לאחר גיל זה אין לחוש כלל, וכדמוכח במו"ק (כת, א), וברושלמי ביכורים (פ"ב ה"א) ופני משה (שם), ולאחד שחשש עדיין לקרוא לבנו ע"ש אביו כיון שנפטר במיתה משונה, הורה רבינו שליט"א שיוכל לקרוא כשמו ויכוון ע"ש צדיק אחר שהיה קרוי ג"כ בשם זה (כגון יצחק אבינו), וכן היה מורה רבנו הקהלות יעקב זיע"א, עיי' בארחות רבנו (ח"א) עמ' רמט, וע"ע בספר שמות בארץ פרק טו (עמ' קיב) שהביא כן בשם רבינו שליט"א.

♦♦♦

שאלה: בהקפידא שלא לקרוא על שם מי שנפטר בצעירותו, יורנו הדר"ג במי שהיו לו שתי שמות וכעת רצונם לקרוא לילד ע"ש אחד משמותיו, האם בכה"ג ליכא קפידא.
תשובה: נכון.

♦♦♦

שאלה: כשנותנין שם לילד על שם זקנו, האם יש בזה תועלת גם לנפטר.
תשובה: לא.

עיי' בספר שמות בארץ פרק א (עמ' ל) שי"א שיש לנפטר נחת רוח כשקוראין על שמו, ושם (הערה 4) הביא דבימים קדמונים כך היה סבור רבינו שליט"א שאין בכך תועלת לנפטר והוא רק למזכרת, אבל כעת סבור שיש בזה נח"ר לנפטר, וע"ז הוסיף עיי' מו"ק (כה, ב), ועיי"ש (הערה 5) שציין לשו"ת הרשב"ש (סי' רצא) שיש תועלת גדולה כשקוראין לילד ע"ש זקינו, ובעידנא חדא אמר רבינו שליט"א שהתועלת לילד היא רק כשזקנו היה צדיק, וע"ע בספר חסידים (סי' רמד), ובספר דרך שיחה פר' בראשית (עמ' ל).

♦♦♦

שאלה: האם חובב הוא שם הגון ליתנו לבנו.
תשובה: יש כזה שם.

♦♦♦

שאלה: הקורא לבנו בשם יונתן, האם נכתב עם ה"א או בלא ה"א.
תשובה: כרצונו.

(שערי שיח)

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע

כבוד האב קודם כבוד הסב

וַיִּבְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֲבִיו וַיְצַוְק (בראשית מ"ו א').
יש דעה בפוסקים שאין חיוב לכבד את אבי אביו – סבו. והרמ"א (יו"ד סי' ר"מ סכ"ד) מביא מדברי רש"י כאן, ראיה שחייב.
וזה לשון רש"י: לאלוקי אביו יצחק – חייב אדם בכבוד אביו יותר מבכבוד זקנו, לפיכך תלה ביצחק ולא באברהם עכ"ל, ומשמע שיש חיוב לכבד זקנו, אלא שאביו קודם. וכך פוסק הרמ"א להלכה.

ורגיל רבינו לשאול את הנכדים הצעירים. לחידודי:

הרי ידוע הגמרא בקידושין (ל"א א') שאם אביו אומר לו השקני מים ואמו אומרת לו השקני מים, ישקה את אביו "שאתה ואמך חייבים בכבוד אביך", וא"כ מדוע אינו חייב לכבד את זקנו לפני אביו, הרי אפשר לומר אותה סברא, אתה ואביך חייבים בכבוד זקנך.

ובדרך כלל רגיל רבינו ליישב כך:

יסוד החיוב של כיבוד הסב, הוא מפני כבוד אביו, שעל ידי שמכבד את הסב, מכבד בזה את אביו, וא"כ לא יתכן להקדים את הסב לאב, כי כל חיובו בא מכוח האב. וזה הטעם שהאבא קודם.

♦♦♦

יוסף הכין תירוץ כי חשב שפרעה שמע שאחיו הגיעו

אֶעֱלֶה וְאֶגִּידָה לְפַרְעֹה וְאֶמְרָה אֵלָיו, אֲנִי וּבֵית אָבִי אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בָּאוּ אֵלַי (בראשית מ"ו ל"א)

יש כאן כמה תמיהות: בהתחלה תכנן יוסף לומר לפני פרעה 'אחיי וּבֵית אָבִי באו אלי' בלי להזכיר את אביו, ואילו בסוף כתוב (מ"ז א') וַיָּבֵא יוֹסֵף וַיִּגְדַּל לְפַרְעֹה וַיֹּאמֶר 'אָבִי וְאָחֵי וְצִאֲנָם וּבְקָרָם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם בְּאֶזְוִי וְגו', הרי שכן הזכיר את אביו.

ותמיהה נוספת: בתחילה (מ"ו ל"ב) תכנן יוסף לומר לפרעה על אחיו שהם רועי צאן, וגם הכין את אחיו מה לענות לפרעה כשיקרא להם וכו', ואילו בסוף בכלל לא נזכר שאמר לפרעה שהם רועי צאן רק שקרא למקצת אחיו (מ"ז ב').

ואחרי העיון בפסוקים אפשר לבאר כך:

כשאחי יוסף ואביו יעקב הגיעו למצרים עם כל מקניהם, חשב יוסף שמסתמא פרעה שמע מזה והוא כועס שבאו עם מקניהם, כִּי תוֹעֵבֶת מְצָרִים כָּל רֹעֵה צֹאן, וגם פרעה עצמו הרי דקדק ואמר להם שיבואו בלי צאן (עי' בפסוק מ"ה י"ז, י"ט, וטעמא דקרא ריש פרשת ויגש), ולכן הכין תירוץ לומר לפרעה, שמכיון שהם רועי צאן הביאו את מקניהם, וגם הכין אותם שאם פרעה יקרא להם יאמרו שהם רועי צאן.

ולכן לא הזכיר את אביו, כי הוא אינו רועה צאן וכלפיו התירוץ לא יועיל.

אבל לבסוף, יוסף הגיע לפרעה וראה שאינו יודע כלל שהם הגיעו, אם כן צריך לספר לו מהתחלה, וַיֹּאמֶר אָבִי וְאָחֵי וְצִאֲנָם וּבְקָרָם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם בְּאֶזְוִי וְגו'.

ולא התנצל מעצמו שהם רועי צאן, כי מי אמר שפרעה יקפיד, ורק קרא למקצת אחיו כדי שיאמרו לפרעה שהם רועי צאן.
(שבענו מטובר)

אשרי העם שרבינו מנהיגו

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה מהשבוע האחרון

- בבית רבן של ישראל ובראשותו נערך כנס היסוד לשיבה הגדולה 'דרכי ניסים' לעילוי נשמתו של מרן הגאון רבי ניסים טולידנו, במעמד השתתפו רבני הישיבה בראשות נכדו הגאון ר' אברהם ישעיהו אלקיים שליט"א

- ביום חמישי התקבצו ובאו תלמידי שיעור ג' ישיבת שערי תורה למעון קדשו של רבן של ישראל, למבחן על מסכת נדרים מבחן על מסכת נדרים ולחיים לרגל הוצאת ספר תורת השבועות מתורתם של בני החבורה, במעמד השתתפו עוד ראשי ורבני הישיבה.

- בחצות ליל "זאת חנוכה", נערך מעמד התפילה למעוכבי זיווג ומצפי ישועה על ידי מאות לומדי "רינה של תורה" כסדר המסוגל והמתוקן בו נושעו רבים, בראשות רבן של ישראל בבית מדרשו לדרמן, לפני התיבה ניגשו הגאון הגדול רבי שרגא שטיינמן שליט"א, הגאון רבי בנימין פינקל שליט"א, בנו חביבו הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי שליט"א, והגאון רבי מרדכי ליבר הלוי כהן שליט"א, אשר שפכו שיח לפני התיבה לבקש רחמים.

- בזאת חנוכה אחר חצות היום נערך בקודש פנימה מעמד תפילה נורא הוד בראשות רבן של ישראל עבור התורמים לקופת העיר לישועה מעל הטבע, במעמד השתתפו עוד, מרן רה"י הגרב"ד פוברסקי שליט"א, הגאונים הגדולים: רבי שמעון בעדני, רבי שרגא שטיינמן, רבי איתמר גרבוז, רבי אלעזר דוד אפשטיין, האדמור ממוז'יץ, רבי שמעון גלאי, רבי ירמיהאל אונגרשר, רבי מרדכי שמואל אדלשטיין, רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי, רבי זאב ברלין, רבי שמואל אליעזר שטרן, רבי נתן זוכובסקי, רבי יחיאל פישוף, בנו חביבו רבי יצחק שאול, רבי חיים מן ההר.

- רבן של ישראל כתב מכתב ברכה לשלוחא דרבנן ר"ע בני ברק הרב אברהם רובינשטיין על סיועו הרב למען ישיבת תורת יעקב בראשות נכדו הגר"מ צביון.

- אורה זו תורה: במוצאי שבת נערך כינוס היסטורי להשקת תוכנית ארצית לעידוד כתיבת חידושי תורה וסיכומי סוגיות, במרכז המעמד הובא דבר השעה מרבן של ישראל מרן שר התורה שליט"א, ע"י בנו חביבו הגאון הגדול ר' יצחק שאול שליט"א, ואלו דבריו הקדושים שהוקרא בשידור חי ממעונו בנוכחותו:

בס"ד ערב שבת קודש זאת חנוכה פרשת מקץ

יבורכו המייסדים לזרז ולחזק מעלת כתיבת חידושי תורה, וקנה לך חבר להוסיף חיזוק בימי החנוכה בעמל התורה היפך זממם שרצו להשכיחם תורתך, וגדולה זכותם של כל בני הישיבות וילדי תשב"ר לומדי התורה שלמדו ולומדים גם בהפרעות התקופה, יהי רצון שיוכלו להמשיך בעמל התורה בלי הפרעות כלל וכלל, ולכתוב חידושים אליבא דאמת.

רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א נשא את משא המרכזי, כן נשאו דברים במעמד מרן רה"י הגרב"מ אזרחי, מרן הגרמ"ה הירש שליט"א, מרן הגר"ד כהן ושרד"ר הרב משה גפני יו"ר דגל התורה, רה"ע בני ברק אברהם רובינשטיין, מ"מ רה"ע ירושלים הרב אליעזר ראובברגר והרב דוד בלומנשטוק, ר"ע ירושלים מר משה ליאון. האירוע התקיים בשידור חי בכל עיר ושכונה ברחבי הארץ, הכינוס נערך ע"י האיחוד - איחוד בני הישיבות בארץ ישראל בהנהלת הרה"ג ר' יהודה וייספיש שליט"א.

- עם תחילת פרק י"א בסדר הלימוד ברמב"ם שמיטה ויובל ע"פ תקנת רבינו, זכינו להתבשר על שלמות היצירה, ביאור שיח אמונה המיוסד ע"פ ספרו של רבינו - דרך אמונה, ונתחבר ע"פ בקשתו ע"י בנו חביבו הגאון הגדול ר' יצחק שאול שליט"א

- לשאלת הרבים נציין שוב, רבן של ישראל מקבל את אלפי בני ישראל מידי ליל שבת מיד אחר תפילת ערבית בבית מדרשו לדרמן, מחזה מרגש ומפעים לראות מידי שבוע את הקהל הענק אלפי אלפי עמך בני ישראל אשר מתקבצים ובאים מכל רחבי העיר בראשות גדולי תורה הטורחים כדי לזכות אף אם זה לרגע קט לראות ולהתברך ממנהיגם, ואשרינו שזכינו שאבינו רועינו רבן של ישראל טורח שעה ארוכה כדי לקבל האלפים הרבים, וזאת בנוסף לאלפים בראשות גדולי התורה הבאים לעצה וברכה במשך השבוע, יה"ר ויארץ ה' ימים על ימי ממלכתו בבריאות האיתנה ויוליכנו בקרוב לביאת גואל צדק.

לתרומות והנצחות ניתן לפנות לפלאפון
052-760-6474

יו"ל ע"י קו דרך אמונה: 0799-211-666
לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com
הגיליון יו"ל בסיוע עמותת "נעשה אדם" ע.ר. 580652063